

Силабус дисципліни «Макроекономіка»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ D1 · 071 ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

072 ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК

120 годин · 4 кредити ЄКТС · 4 змістовних модулі

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Макроекономіка

Спеціальності: **D1** · **071** Облік і оподаткування · **072** Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Ступінь: Бакалавр

120

Годин

загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

4

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності	Фахові компетентності	Результати навчання
Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання макроекономічної інформації: виявлення суттєвих даних, порівняння альтернативних сценаріїв економічної політики, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки рефератів, аналітичних записок і презентацій. Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати макроекономічні поняття, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти, висновки та аналітичні записки. Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового аналізу кейсів, обговорення економічної політики та спільного пошуку рішень. - аналізувати навчальну, статистичну та нормативну макроекономічну інформацію; - виділяти головне та узагальнювати результати макроекономічного аналізу; - планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; - коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; - брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.	Розуміння сутності макроекономіки, її предмета, методів та ролі в системі економічних наук. Знання основних макроекономічних показників (ВВП, ВНД, рівень інфляції, рівень безробіття, сальдо платіжного балансу), методів їх вимірювання та інтерпретації для потреб обліку, оподаткування та фінансового аналізу. Здатність аналізувати моделі макроекономічної рівноваги, механізми фіскальної та монетарної політики, закономірності економічних циклів і довгострокового зростання. Розуміння взаємозв'язку між макроекономічною динамікою та фінансовою системою, банківським сектором, страхуванням і фондовим ринком. - оцінювати стан національної економіки за ключовими макроекономічними показниками; - визначати роль держави у регулюванні макроекономічних процесів; - характеризувати інструменти фіскальної та монетарної політики; - орієнтуватися в моделях макроекономічної рівноваги та економічних циклах; - пояснювати вплив зовнішнього середовища та відкритої економіки на фінансову систему.	Пояснювати сутність макроекономічних категорій та явищ: валовий внутрішній продукт, національний дохід, сукупний попит та пропозиція, інфляція, безробіття, мультиплікатор, бюджетний дефіцит, державний борг, платіжний баланс та валютний курс. Аналізувати основні макроекономічні показники для виявлення тенденцій розвитку національної економіки. Характеризувати моделі макроекономічної рівноваги, застосовувати методи оцінки ефективності фіскальної та монетарної політики, визначати основні тенденції та робити висновки щодо стану економіки. Орієнтуватися в нормативно-правовій базі бюджетно-податкової та грошово-кредитної сфер України. - пояснювати економічний зміст макроекономічних термінів і категорій; - аналізувати структуру та динаміку ВВП, рівня цін і зайнятості; - визначати показники макроекономічної нестабільності та їх вплив на фінанси; - застосовувати базові моделі (AD-AS, IS-LM) для аналізу економічної рівноваги; - використовувати офіційні статистичні та нормативні джерела для прийняття обґрунтованих рішень.

Макроекономіка як наука. Система національних рахунків

Тема 1.1

Макроекономіка як наука та її методологія. Предмет, об'єкт і функції макроекономіки. Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія. Модель кругообігу продуктів, ресурсів і доходів. Позитивна та нормативна макроекономіка.

Тема 1.2

Система національних рахунків та ВВП. Сутність і принципи СНР. Валовий внутрішній продукт та валовий національний дохід: методи розрахунку (виробничий, витратний, розподільчий). Номінальний і реальний ВВП, дефлятор ВВП, індекс Пааше, індекс Ласпейреса.

Тема 1.3

Сукупний попит та сукупна пропозиція. Модель AD-AS: структура та детермінанти сукупного попиту, криві сукупної пропозиції у короткостроковому та довгостроковому аспекті. Макроекономічна рівновага та механізми її відновлення.

Макроекономічна нестабільність та рівновага

Тема 2.1

Споживання, заощадження та інвестиції. Функції споживання та заощадження. Кейнсіанська модель рівноваги. Мультиплікатор витрат та інвестицій. Парадокс ощадливості.

Тема 2.2

Зайнятість, безробіття та ринок праці. Поняття, види і показники безробіття. Повна зайнятість і природний рівень безробіття. Крива Філіпса. Втрати від безробіття: закон Оукена.

Тема 2.3

Інфляція: сутність, причини, наслідки. Вимірювання інфляції. Інфляція попиту та інфляція витрат. Вплив інфляції на реальні доходи, банківський сектор і фондовий ринок. Антиінфляційна політика.

Тема 2.4

Економічні цикли та кон'юнктура. Поняття і фази економічного циклу. Причини циклічних коливань. Вплив циклів на облік, оподаткування та фінанси. Індикатори та методи прогнозування кон'юнктури.

Фіскальна та монетарна політика держави

Тема 3.1

Державний бюджет і фіскальна політика. Структура доходів і видатків бюджету. Бюджетний дефіцит і профіцит. Державний борг. Дискреційна та недискреційна фіскальна політика. Вплив на ВВП і рівень оподаткування.

Тема 3.2

Гроші та монетарна політика. Грошова маса та її агрегати. Банківська система та грошовий мультиплікатор. Інструменти НБУ: облікова ставка, операції на відкритому ринку, норми резервування. Вплив монетарної політики на інфляцію та кредитний ринок.

Тема 3.3

Модель IS-LM та взаємодія ринків. Ринок благ (IS) і ринок грошей (LM). Спільна рівновага. Ефективність фіскальної та монетарної політики в моделі IS-LM. Ефект витіснення та «пастка ліквідності».

Тема 3.4

Ефективність стабілізаційної політики. Вибір між фіскальними та монетарними інструментами. Часові лаги та обмеження стабілізаційної політики. Неокласичний і кейнсіанський підходи до державного регулювання.

Відкрита економіка та економічне зростання

Тема 4.1

Відкрита економіка та платіжний баланс. Структура платіжного балансу: рахунок поточних операцій, рахунок капіталу і фінансових операцій. Торговельний баланс. Фіксований і плаваючий валютні курси. Вплив на фінансові ринки та страхування.

Тема 4.2

Модель Мандела-Флемінга та зовнішньоекономічна рівновага. Макроекономічна рівновага у відкритій економіці. Ефективність фіскальної та монетарної політики в умовах різних режимів валютного курсу. Особливості для України в умовах воєнного стану.

Тема 4.3

Економічне зростання та сталий розвиток. Поняття, фактори та показники економічного зростання. Модель Солоу. Джерела довгострокового зростання. Концепція сталого розвитку. Роль інновацій, людського капіталу та інституційного середовища.

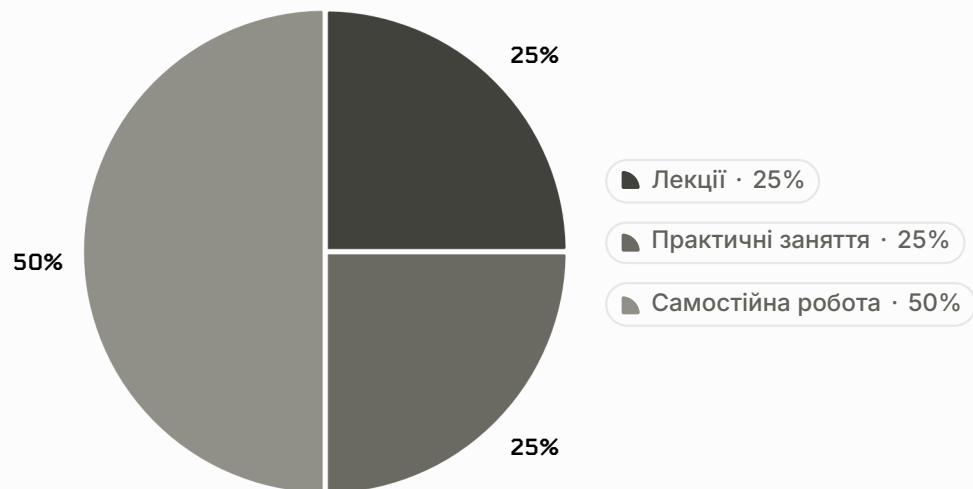
Розподіл навчального часу – 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Макроекономіка як наука	2	2	5
	Тема 1.2 — Система національних рахунків	4	4	5
	Тема 1.3 — Сукупний попит та пропозиція	2	2	5
Модуль 2	Тема 2.1 — Споживання та інвестиції	2	2	5
	Тема 2.2 — Зайнятість і безробіття	2	2	5
	Тема 2.3 — Інфляція та цінова стабільність	4	4	5
	Тема 2.4 — Економічні цикли	2	2	5
Модуль 3	Тема 3.1 — Фіскальна політика	4	4	5
	Тема 3.2 — Монетарна політика	4	4	5
	Тема 3.3 — Модель IS-LM	2	2	5
	Тема 3.4 — Стабілізаційна політика	2	2	5
	Тема 4.1 — Відкрита економіка та платіжний баланс	2	2	5
Модуль 4	Тема 4.2 — Модель Мандела-Флемінга	2	2	5
	Тема 4.3 — Економічне зростання	2	2	5
Разом		30	30	60

 Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою

Лекції (30 год.): подача ключового теоретичного матеріалу з макроекономіки •

Практичні (30 год.): відпрацювання навичок, розв'язання задач і побудова моделей •

Самостійна робота (60 год.): поглиблене вивчення, підготовка завдань та аналіз даних •

Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються працювати з макроекономічними джерелами самостійно

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з макроекономіки (Базилевич, Непран, Петруня та ін.), нормативно-правовими актами (Бюджетний кодекс України, Закон про НБУ), науковими статтями у фахових виданнях. Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні поняття та визначення, порівнювати підходи різних авторів до трактування макроекономічних категорій, формувати короткі узагальнення за темами курсу.

Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань із визначення ВВП різними методами, дефлятора ВВП, показників безробіття та інфляції; аналітичних завдань щодо оцінки фіскальної та монетарної політики, аналізу бюджетного дефіциту і державного боргу; творчих завдань — підготовка есе, аналітичних записок, міні-досліджень з актуальних питань макроекономічного розвитку України. Очікуваний результат — уміння застосовувати теорію на практиці, інтерпретувати отримані результати та обґрунтовувати висновки.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Міністерства фінансів України (mof.gov.ua), Національного банку України (bank.gov.ua), Державної служби статистики (ukrstat.gov.ua), Верховної Ради України (zakon.rada.gov.ua), Міністерства економіки (me.gov.ua). Аналіз статистичних звітів щодо динаміки ВВП, рівня інфляції, безробіття, стану державного бюджету і платіжного балансу, порівняння показників у динаміці, пошук актуальної інформації для навчальних завдань. Результат — розвиток навичок роботи з офіційними джерелами та формування інформаційної грамотності.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов задач, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання алгоритмів розв'язання макроекономічних моделей; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів і визначень, формул і базових підходів; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань, повторення прикладів із занять і розв'язання типових задач. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях і впевнене виконання контрольних завдань.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля (розрахунок ВВП, показників інфляції, безробіття, мультиплікаторів). Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, розрахункові задачі, аналіз макроекономічних показників України). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль

Іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування та письмові завдання. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Макроекономіка» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері обліку, оподаткування та фінансів. Такий підхід сприяє глибшому розумінню макроекономічних процесів, розвитку аналітичного мислення та вмінню застосовувати набуті знання під час розв'язання фахових завдань.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, графіків макроекономічних моделей і прикладів із практики України; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Кейс-стаді Аналіз реальних макроекономічних ситуацій (бюджетні кризи, монетарні реформи, вплив воєнного стану на ВВП); студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки.	Практичні задачі Розрахункові вправи за темами (визначення ВВП різними методами, мультиплікаторів, дефлятора, показників безробіття та інфляції); відпрацювання алгоритмів розв'язання.
Дискусії Обговорення актуальних макроекономічних проблем України (інфляція, бюджетний дефіцит, валютний курс, відновлення економіки після війни); розвиток критичного мислення та аргументації.	Робота з нормативними документами Опрацювання Бюджетного кодексу, Закону про НБУ, законів про державний бюджет України та підзаконних актів; формування навичок роботи з правовою та фінансовою базою.	Самостійне дослідження Підготовка аналітичних записок, міні-рефератів і презентацій за обраною макроекономічною темою; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації інформації.

Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей.
--

❑ Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійними програмами спеціальностей 071 «Облік і оподаткування» та 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Рекомендована література та ресурси

1. Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Баластрик Л. О. Макроекономіка : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. — Вид. 5-те, випр. — Київ : Знання, 2022. — 615 с.
2. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Макроекономіка : підручник. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2023.
3. Петруня Ю. Є., Задоя А. О. Економіка: базовий курс : навч. посіб. [Електронне видання]. 6-те вид., переробл. і доп. — Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. — 265 с.
4. Чередніченко О. О., Мірзоєва Т. В., Степасюк Л. М., Томашевська О. А. Економіка розвитку : навч. посіб. — Київ : Компрінт, 2022. — 405 с.
5. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.
6. Кудінова А. В., Кулага І. В., Лопух К. В. Основи економічних знань : навч. посіб. — Київ : ВЦ «Академія», 2023. — 208 с.
7. Єршова О. О., Гончаренко І. М. Сучасні моделі управління розвитком бізнесу: сутність, види, інноваційні бізнес-моделі. Журнал стратегічних економічних досліджень. — 2022. — № 2(7). — С. 75.
8. Шубала О. М., Рудь Н. Т., Дзямулич М. І. Економіка та управління персоналом: курс магістра : навч. посіб. — Луцьк : Надстир'я, 2024. — 344 с.
9. Степасюк Л. М., Якимовська А. В. Методичні вказівки для виконання практичних завдань з дисципліни «Макроекономіка». — Київ : НУБіП України, 2024.
10. Якименко І. Л., Петрашко Л. П. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти : підручник. — Київ : НУХТ, 2022. — 337 с.
11. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
12. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 № 679-XIV (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
13. Офіційний сайт Національного банку України. — URL: <https://bank.gov.ua/>
14. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. — URL: <https://mof.gov.ua/>
15. Державна служба статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
16. Міністерство економіки України. — URL: <https://me.gov.ua/>
17. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
18. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
19. Офіційний сайт Державної податкової служби України. — URL: <https://tax.gov.ua/>
20. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. — URL: <https://www.treasury.gov.ua/>
21. Офіційний сайт Рахункової палати України. — URL: <https://rp.gov.ua/>
22. Журнал «Економіка та суспільство» (електронне видання). — URL: <https://economyandsociety.in.ua/>
23. МВФ — Дані по Україні. — URL: <https://www.imf.org/en/Countries/UKR>
24. Світовий банк — Індикатори розвитку. — URL: <https://data.worldbank.org/country/ukraine>
25. Торгово-промислова палата України. — URL: <https://uccr.org.ua/>